

Bruksela, 10 września 2026 r.
(OR. en)

12840/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2026/0259 (COD)

CULT 108
JEUN 207
TOUR 29
CULT HERIT 23
CDR 203
CES 14
EEE 15
AELE 70
SOC 589
ECOFIN 1164
COMPET 1050
ENV 1054
EDUC 365
SUSTDEV 69
CODEC 1640

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	10 września 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2026) 455 final
Dotyczy:	Wniosek DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY przedłużająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2034–2047 oraz uchylająca decyzję nr 445/2014/UE

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 455 final.

Załącznik: COM(2026) 455 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 10.9.2026 r.
COM(2026) 455 final

2026/0259 (COD)

Wniosek

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**przedłużająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2034–2047
oraz uchylająca decyzję nr 445/2014/UE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Europejskie Stolice Kultury (ESK) utworzono w 1985 r. w drodze inicjatywy międzyrządowej. W 1999 r. oficjalnie przekształcono je w działanie Unii Europejskiej mające na celu zwiększenie skuteczności tej inicjatywy. Ustanowiono nowe kryteria i procedury wyboru, sporządzono chronologiczny wykaz państw członkowskich wskazujący kolejność, w jakiej są one uprawnione do otrzymania „tytułu ESK”, oraz utworzono europejski zespół niezależnych ekspertów w celu oceny wniosków (decyzja 1419/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2005–2019¹).

Przepisy te po raz pierwszy znowelizowano w 2006 r. w celu dalszego zwiększenia skuteczności inicjatywy przez pobudzanie konkurencji między miastami i poprawę jakości kandydatur. W tych nowych przepisach wprowadzono również różne środki wspierające miasta w przygotowywaniu kandydatur, w tym proces monitorowania (decyzja nr 1622/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ustanawiająca działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2007–2019²). Obecną podstawę prawną (decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE³) przyjęto w 2014 r.

Decyzja ta przestanie obowiązywać w 2033 r. Konkurs służący otrzymaniu tytułu jest obecnie organizowany z sześcioletnim wyprzedzeniem, aby zapewnić miastom wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się przed rozpoczęciem roku obchodów. W związku z tym w 2027 r. należy przyjąć nową podstawę prawną dotyczącą kontynuowania ESK, aby zapewnić płynne przejście w 2034 r. Te nowe ramy prawne mają na celu zagwarantowanie dalszej adekwatności inicjatywy, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeby wprowadzenia środków upraszczających.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Inicjatywa jest spójna ze wspólnym zobowiązaniem politycznym do ochrony, promowania i wspierania kultury w Europie, określonym we wspólnej deklaracji Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji „Europa dla kultury – kultura dla Europy”, oraz z **Kompasem kultury dla Europy**⁴,

Jest ona zgodna z inicjatywami europejskimi, takimi jak **nowy europejski Bauhaus**⁵, oraz z Konwencją UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, której Unia i jej państwa członkowskie są stronami, a także z deklaracją rzymską z marca 2017 r., w której państwa członkowskie i instytucje UE przedstawiły wizję Unii „w której obywatele mają nowe możliwości rozwoju kulturalnego i społecznego oraz wzrostu gospodarczego [...] Unii, która chroni nasze dziedzictwo kulturowe i promuje różnorodność kulturową”. Inicjatywa ta jest zgodna z Programem strategicznym Rady na lata 2024–2029, w którym zobowiązano się do promowania różnorodności kulturowej i dziedzictwa kulturowego UE⁶.

• Spójność z innymi politykami Unii

Inicjatywa jest dostosowana do nadrzędnych priorytetów politycznych Komisji Europejskiej na lata 2024–2029, tj. 1) wsparcia dla ludzi, silnego społeczeństwa i europejskiego modelu społecznego; 2)

¹ Dz.U. L 166 z 1.7.1999, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/1419/oj>.

² Dz.U. L 304 z 3.11.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/1622/oj>.

³ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020–2033 i uchylająca decyzję nr 1622/2006/WE (Dz.U. L 132 z 3.5.2014, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁴ [Kompas kultury dla Europy – COM\(2025\) 785](#).

⁵ [Nowy europejski Bauhaus – od wizji do rzeczywistości – COM\(2025\) 1026](#).

⁶ [Program strategiczny Rady na lata 2024–2029](#).

ochrona demokracji i wartości europejskich; 3) zrównoważony dobrobyt i konkurencyjność Europy; oraz 4) globalny wymiar Europy.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę ESK stanowi art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Art. 167 ust. 1 upoważnia UE do „przyczynia[nia] się do rozkwitu kultur państw członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego”. Unia ma również zachęcać do „współpracy między państwami członkowskimi” w dziedzinie kultury i „jeśli to niezbędne, do wspierania i uzupełniania ich działań” zgodnie z art. 167 ust. 2.

• Pomocniczość / proporcjonalność

Niniejszy wniosek jest zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Realizacja ESK nadal odbywa się przede wszystkim na szczeblu lokalnym i krajowym. Ocena i konsultacje publiczne wykazały jednak, że Unia odgrywa kluczową rolę w koordynacji między państwami członkowskimi w celu zapewnienia stosowania wspólnych, jasnych i przejrzystych kryteriów, zwłaszcza w odniesieniu do procedur wyboru i monitorowania ESK. Unia wspiera również przygotowanie wybranych miast poprzez zalecenia europejskiego zespołu ekspertów, wymianę najlepszych praktyk między miastami oraz wkład finansowy w postaci nagrody im. Meliny Mercouri.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCENY SKUTKÓW

• Ocena śródkresowa obowiązującego prawodawstwa

Prace Komisji nad wnioskiem dotyczącym ESK po 2033 r. opierały się na szerokim zakresie informacji.

W latach 2024–2025 przeprowadzono pierwszą ocenę okresową działania ESK na lata 2020–2033⁷. Uwzględniając miasta, które otrzymały tytuł ESK w latach 2013–2023, oraz miasta kandydujące w latach 2020–2028, określono w niej osiągnięte sukcesy i wnioski wyciągnięte podczas realizacji inicjatywy.

Należy zauważyć, że we wszystkich kluczowych kwestiach istniała duża zbieżność między dowodami i danymi zgromadzonymi w ramach ocen a opiniami wyrażonymi w procesie konsultacji. Umożliwiło to Komisji wyciągnięcie kilku ważnych wniosków na potrzeby przyszłych obchodów ESK.

Panuje zgoda co do tego, że obchody ESK są bardzo udanym działaniem, i istnieje bardzo silne poparcie dla ich kontynuacji po 2033 r. Oczywiście jest, że stały się one jedną z najambitniejszych inicjatyw kulturalnych w Europie, zarówno pod względem zakresu, jak i skali. Stały się one też jedną z najbardziej widocznych i prestiżowych inicjatyw Unii, a prawdopodobnie także i jedną z najbardziej cenionych przez obywateli Unii.

Obchody ESK mogą przynieść miastom wiele korzyści, jeżeli są starannie zaplanowane. Pozostają one przede wszystkim wydarzeniem kulturalnym, ale mogą również przynieść znaczne korzyści społeczne i gospodarcze. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy obchody wpisują się w długoterminową strategię rozwoju opartą na kulturze w mieście i otaczającym je regionie. Należy również zauważyć, że chociaż tylko jedno miasto w danym państwie członkowskim może zorganizować obchody

⁷ [Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie pierwszej oceny okresowej działania „Europejskie Stolicy Kultury” na lata 2020–2033 – COM\(2025\) 587.](#)

w danym roku, konkurs w istotny sposób przyczynia się do opracowywania nowych lub skuteczniejszych polityk i strategii nawet w miastach, które nie zdobyły tytułu.

Obchody ESK stanowią jednak również wyzwanie. Organizacja rocznego programu działań kulturalnych wymaga dużego wysiłku, a wykorzystanie potencjału związanego z tytułem udało się niektórym ESK bardziej niż innym. Głównym wyzwaniem na przyszłość będzie zatem wykorzystanie mocnych stron obecnego programu, a jednocześnie pomoc każdej stolicy w pełnym wykorzystaniu potencjału związanego z tytułem i optymalizacji korzyści kulturowych, gospodarczych i społecznych.

Na podstawie wyników oceny i konsultacji Komisja określiła główne problemy wymagające dostosowania i modernizacji inicjatywy, rozważając jednocześnie potrzebę wprowadzenia środków upraszczających.

Po pierwsze, wymiar europejski, choć jest jednym z kluczowych elementów inicjatywy i obecnych kryteriów wyboru, jest często źle rozumiany, a tym samym pomijany przez kandydujące miasta.

Po drugie, chociaż ocena wniosków miast wiąże się z kryterium „wkładu w strategię długoterminową”, niektóre miasta nie doświadczyły długoterminowych skutków w takim stopniu, jak oczekiwano. Położenie większego nacisku na takie kryterium mogłoby być korzystne zarówno dla miast, jak i dla adekwatności działania.

Po trzecie, ponieważ nie istnieje obecnie żadna sieć instytucjonalna związana z ESK, istnieje ryzyko utraty wiedzy między byłymi, obecnymi i przyszłymi miastami kandydującymi i miastami, którym przyznano tytuł ESK.

Po czwarte, Komisja Europejska informuje obecnie o oficjalnym wyznaczeniu ESK za pośrednictwem swoich standardowych kanałów, w tym komunikatów prasowych, informacji zamieszczanych na stronie internetowej oraz postów w mediach społecznościowych. Obecnie nie prowadzi się jednak wspólnych kampanii komunikacyjnych na szczeblu UE promujących miasta, którym przyznano tytuł. Widoczność i wpływ działania oraz świadomość społeczna w tym zakresie zyskałyby dzięki skoordynowanym działaniom instytucji UE, państw członkowskich i miast, którym przyznano tytuł.

Po piąte, same miasta nie wprowadziły jeszcze mechanizmów pomiaru, w związku z czym nie ma danych pierwotnych na temat wpływu tytułu. Powoduje to, że porównanie poszczególnych ESK jest trudne, i osłabia proces przekazywania doświadczeń.

Po szóste, powracającą trudnością jest wpływ polityki krajowej i lokalnej na budżety, które muszą być jak najbardziej stabilne między etapem kandydowania a etapem końcowym. Polityka wpłynęła również na inne aspekty organizacji obchodów. Wsparcie polityczne ma zasadnicze znaczenie, ponieważ większość środków ma charakter publiczny, a bez niego miasto nie może zgłosić wiarygodnej kandydatury. Jednocześnie zespół wykonawczy musi zapewnić poszanowanie swojej niezależności artystycznej, aby zachować wiarygodność obchodów.

Ponadto kilka państw członkowskich było już wielokrotnie gospodarzami obchodów, a w niektórych z nich liczba realistycznych kandydatów, mogących przyjąć na siebie organizację tak dużego wydarzenia jak obchody ESK, jest ograniczona. Dla miasta, które ma ograniczone zasoby, rola gospodarza obchodów może mieć bardzo negatywne skutki, a wybór słabszych ESK niesie ze sobą w perspektywie długoterminowej potencjalne niebezpieczeństwo osłabienia prestiżu i marki ESK.

W związku z tym zdecydowano o kontynuowaniu działania w oparciu o nową podstawę prawną, która rozwiązuje problemy napotkane podczas wdrażania obecnej decyzji. Nowy chronologiczny wykaz państw członkowskich znajduje się w załączniku.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ramach pierwszej oceny okresowej działania ESK na lata 2020–2033 latem 2024 r. przeprowadzono konsultacje publiczne⁸, obejmujące kilka pytań dotyczących podstawy prawnej po 2033 r.

Opublikowano zaproszenie do zgłaszania uwag na temat działania ESK; konsultacje te trwały od 3 grudnia 2025 r. do 16 stycznia 2026 r. i miały na celu zebranie opinii szerokiego grona zainteresowanych stron na temat zmiany podstawy prawnej ESK. W szczególności uczestniczyli w nich (byli, obecni i przyszli) zarządzający ESK; organy zarządzające ESK w państwach członkowskich (tj. ich ministerstwa kultury); eksperci akademicki w dziedzinie rozwoju kulturalnego miast oraz zespół ekspertów ESK; ogół społeczeństwa; sieci kulturalne, organizacje pozarządowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego. W wyznaczonym terminie otrzymano dwadzieścia sześć odpowiedzi. Uwzględniono je podczas późniejszej burzy mózgów na temat nowelizacji tych ram prawnych.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wkład w refleksje na temat przyszłości ESK wniosły również sprawozdania z własnej inicjatywy i badania przeprowadzone przez zainteresowane strony, w tym sieć Culture Next⁹ (finansowaną w ramach programu „Kreatywna Europa” – *europejskie sieci organizacji kulturalnych w latach 2022–2028*) i Eurocities¹⁰.

Ponadto w 40. rocznicę inicjatywy ESK na przełomie kwietnia i maja 2024 r. szczegółowo omówiono przyszłość działania, co doprowadziło do opublikowania białej książki „40 zaleceń z 40 lat ESK”¹¹ opracowanej przez miasta Chemnitz 2025 i Nova Gorica 2025.

- **Ocena skutków**

Oceny skutków nie przeprowadzono z następujących powodów:

1) Skala wpływu ESK jest ograniczona.

2) Inicjatywa ESK nie jest programem należącym do wieloletnich ram finansowych (WRF), ponieważ jej koszty wpisane są do programu „Kreatywna Europa” (lub programami będącymi jego następcami). Ma to ograniczony wpływ na budżet UE, ponieważ obecnie na każdą ESK przeznaczają się jedynie 1,5 mln EUR, powiększone o koszty wydatków na zespoły ekspertów. Do podstawy prawnej ESK nie przypisano żadnej puli środków finansowych; uwzględniono ją w podstawie prawnej programu „Kreatywna Europa”.

3) W odniesieniu do poprzedniej podstawy prawnej nie przeprowadzono oceny skutków.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nowelizacja podstawy prawnej ESK będzie okazją do dalszego przyspieszenia działań na rzecz uproszczenia i zapewnienia bardziej dostępnych, przyjaznych dla użytkownika i ukierunkowanych na obywatela działań. Nowe ramy ESK torują drogę do:

- dalszego ukierunkowanego wsparcia dla miast kandydujących i wyznaczonych;
- bardziej scentralizowanych działań komunikacyjnych, zapewniających większą społeczną świadomość inicjatywy;

⁸ Konsultacje: [Europejska Stolica Kultury – ocena śródkresowa na 2024 r.](#)

⁹ [Culture Next](#).

¹⁰ [Eurocities](#).

¹¹ [40 zaleceń z 40 lat ESK](#).

- bardziej przejrzystych wytycznych dotyczących oceny wniosków składanych przez miasta (zwłaszcza w odniesieniu do „wymiaru europejskiego”);
- przeglądu i doprecyzowania pojęć oraz języka stosowanych w kwestionariuszu na potrzeby wyboru miast;
- zacieśnienia współpracy i wymiany wiedzy między miastami, w szczególności przez wprowadzenie możliwości składania wniosków przez (transgraniczne) grupy miast, w których jedno z miast koordynowałoby i prowadziło procedurę kandydowania.

• **Prawa podstawowe**

Wniosek jest w pełni zgodny z **Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej**¹² oraz wszystkimi odpowiednimi ramami polityki i prawodawstwa UE w dziedzinie równości i niedyskryminacji.

Oczekuje się, że miasta wywiążą się ze zobowiązań podjętych w trakcie procedury kandydowania i zapewnią dalsze przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

4. WPLYW NA BUDŻET

Jeżeli chodzi o niniejszą decyzję przedłużającą obowiązywanie decyzji nr 445/2014/UE, niniejszy nowy wniosek Komisji nie ma bezpośredniego wpływu na budżet.

Okres objęty wnioskiem pokrywa się z kilkoma wieloletnimi ramami finansowymi.

W latach po 2033 r. prawne i finansowe aspekty ESK będą bezpośrednio powiązane z przepisami zawartymi w przyszłych wieloletnich ramach finansowych. Na tej podstawie będą one również rozpatrywane w ramach odpowiednich programów unijnych wspierających kulturę, nowego programu AgoraEU i programów, które go zastąpią.

Zob. szczegółowe informacje w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji.

¹² Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 389, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj.

Wniosek

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**przedłużająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2034–2047
oraz uchylająca decyzję nr 445/2014/UE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 167 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) ma na celu tworzenie coraz ściślejszego związku między narodami Europy i powierza Unii zadania w zakresie, między innymi, przyczyniania się do rozkwitu kultur państw członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego. W tym względzie Unia – jeśli to niezbędne – wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich na rzecz pogłębiania wiedzy na temat kultury i historii narodów europejskich i ich upowszechniania.
- (2) W komunikacie Komisji „Kompas kultury dla Europy”³ („kompas kultury”) przedstawiono strategiczną wizję Unii w zakresie polityki kulturalnej, promującą dostęp do kultury, różnorodności kulturowej i językowej, spójności i dialogu międzykulturowego oraz uczestnictwo w nich, przy jednoczesnym wzmocnieniu roli kultury w kreatywności, innowacyjności, konkurencyjności i stosunkach międzynarodowych.
- (3) Wspólna deklaracja „Europa dla kultury – kultura dla Europy”⁴ przekształca wizję Kompas kultury dla Europy we wspólne zobowiązanie polityczne Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej, zapewniając strategiczne ramy, które stawiają kulturę w centrum tożsamości Europy i podkreślają jej znaczenie dla jednostek, społeczności i Unii Europejskiej.

¹ Dz.U. C , , s. .² Dz.U. C , , s. .³ [Kompas kultury dla Europy – COM\(2025\) 785](#).⁴ Dz.U. C, C/2026/3440, 25.6.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/3440/oj>.

- (4) Celem Konwencji Unesco w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego⁵, która weszła w życie w dniu 18 marca 2007 r. i której Unia jest stroną, jest ochrona i promowanie różnorodności kulturowej, sprzyjanie międzykulturowości i uwrażliwianie na wartość różnorodności kulturowej na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym.
- (5) Decyzją nr 445/2014/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 kwietnia 2014 r.⁶ ustanowiono działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020–2033. Decyzję tę należy uchylić. Jej przepisy powinny jednak być nadal stosowane w odniesieniu do wszystkich miast, które zostały już wyznaczone na okres do roku 2033 lub których wyznaczenie na ten okres jest w toku.
- (6) W Kompasie kultury dla Europy uznano ożywiającą rolę kultury po 2033 r. w kontekście miejskim i uznano rolę Europejskich Stolic Kultury (ESK) w przyczynianiu się do opartej na kulturze, sprzyjającej włączeniu społecznemu, miejskiej i regionalnej transformacji oraz rewitalizacji miast i regionów w całej Europie. Kultura jest siłą napędową spójności społecznej, wzrostu gospodarczego, innowacji, atrakcyjności terytorialnej i zrównoważonego rozwoju.
- (7) Działania na szczeblu Unii w dziedzinie kultury powinny opierać się na istniejących inicjatywach, takich jak Plany prac Rady UE w dziedzinie kultury, wspólny komunikat „W stronę strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych”⁷ oraz europejskie ramy działania w zakresie dziedzictwa kulturowego⁸, deklaracja rzymska z marca 2017 r.⁹, a także powinny pozostawać w ścisłej zgodności z celami Kompas kultury dla Europy i wspólnej deklaracji „Europa dla kultury – kultura dla Europy”.
- (8) Inicjatywa ESK powinna być zgodna z odpowiednimi inicjatywami europejskimi, takimi jak nowy europejski Bauhaus (NEB)¹⁰, Znak Dziedzictwa Europejskiego, Agenda UE dla miast¹¹, europejska tarcza demokracji¹² oraz Strategia na rzecz sprawiedliwości międzypokoleniowej¹³. W zaleceniu Rady dla państw członkowskich w sprawie nowego europejskiego Bauhausu przyjętym w dniu 11 maja 2026 r. Radę i Parlament Europejski wezwano do wzmocnienia ESK w sposób zapewniający synergię z wartościami i zasadami NEB, który wspiera zrównoważone, inkluzywne i zorientowane na jakość rozwój, transformację i rewitalizację miast w całej Europie.
- (9) Pierwsza ocena okresowa¹⁴, a także konsultacje publiczne przeprowadzone latem 2024 r.¹⁵ wykazały, że ESK jest ambitną inicjatywą kulturalną w Europie, wysoko

⁵ [Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego](#).

⁶ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020–2033 i uchylająca decyzję nr 1622/2006/WE (Dz.U. L 132 z 3.5.2014, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁷ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady „W stronę strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych”, JOIN(2016) 29 final. [EUR-Lex - 52016JC0029 - PL - EUR-Lex](#).

⁸ Europejskie ramy działania w zakresie dziedzictwa kulturowego – SWD(2018) 491 final.

⁹ [Deklaracja rzymska](#).

¹⁰ [Komunikat Komisji „Nowy europejski Bauhaus – od wizji do rzeczywistości \(COM\(2025\) 1026 i zalecenie Rady w sprawie nowego europejskiego Bauhausu](#).

¹¹ [Agenda UE dla miast: wspieranie wzrostu gospodarczego i dobrobytu – COM\(2025\) 739](#).

¹² [Europejska tarcza demokracji: wspieranie silnych i odpornych demokracji – JOIN\(2025\) 791](#).

¹³ [Strategia na rzecz sprawiedliwości międzypokoleniowej](#).

¹⁴ [Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie pierwszej oceny okresowej działania „Europejskie Stolicy Kultury” na lata 2020–2033 – COM\(2025\) 587](#).

cenioną przez jej obywateli. Po 40 latach inicjatywa ESK pozostaje udanym sztandarowym działaniem, pobudzającym sektor kultury i sektor kreatywny, podnoszącym międzynarodową rangę miast, którym przyznano tytuł, oraz wspierającym rozwój obszarów wiejskich i miejskich za pośrednictwem kultury. Jest to racjonalne pod względem kosztów działanie wykorzystujące finansowanie publiczne i prywatne oraz pełniące rolę katalizatora rozwoju społecznego i gospodarczego, zwłaszcza gdy jest osadzone w długoterminowych strategiach lokalnych i regionalnych. W tym kontekście należy kontynuować i zaktualizować działanie ESK, aby uwzględnić pojawiające się tendencje. Należy zatem przedłużyć działanie na okres po 2033 r.

- (10) Oprócz prezentowania różnorodności kulturowej i wspólnego dziedzictwa Europy tytuł ESK („tytuł”) pomaga miastom wzbogacić życie kulturalne, wzmocnić sektor kultury i sektor kreatywny, poprawić dostęp do dóbr kultury i ich widoczność, wspierać długoterminowy rozwój obszarów miejskich oraz propagować wspólne poczucie przynależności i dialog międzykulturowy.
- (11) Cel działania określony w niniejszej decyzji powinien być w pełni zgodny z celami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program AgoraEU¹⁶ oraz celami szczegółowymi komponentu „Kreatywna Europa – kultura” tego programu¹⁷.
- (12) Aby osiągnąć cele działania, miasta, którym przyznano tytuł, powinny wzmocnić zdolności innowacyjne i cyfrowe sektorów kultury, budować silne powiązania między kulturą a innymi odpowiednimi sektorami, takimi jak edukacja, badania naukowe, środowisko, rozwój obszarów miejskich, sport i zrównoważona turystyka kulturalna zgodnie ze strategią UE na rzecz zrównoważonej turystyki, oraz wykorzystywać ESK jako katalizator zrównoważonego rozwoju lokalnego, zdrowego i ekologicznego środowiska miejskiego¹⁸, a także wzmacniać międzynarodową rangę miast poprzez kulturę. Powinny one również propagować włączenie społeczne i równość szans, poprawiać dostęp do kultury i uczestnictwo w niej, zapewniać jak najszersze zaangażowanie obywateli, w szczególności dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w przygotowanie i realizację programu kulturalnego, przy pełnym poszanowaniu wolności artystycznej, różnorodności form wyrazu kulturowego, oraz poprawę warunków pracy artystów i osób zawodowo związanych z kulturą i z pracą twórczą.
- (13) Działanie ESK wymaga znacznych starań ze strony miast kandydujących i miast, którym przyznano tytuł, w tym przygotowania i realizacji rocznego programu kulturalnego wysokiego szczebla oraz długoterminowego planowania mającego na celu pozostawienie trwałej spuścizny. Miasta potrzebują zatem odpowiedniego wsparcia, narzędzi, wytycznych i porad. Komisja powinna koordynować odpowiednie działania, aby pomóc zmaksymalizować trwały wpływ działania ESK.

¹⁵ Europejska Stolica Kultury – [ocena śródkresowa na 2024 r.](#)

¹⁶ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „AgoraEU” na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2021/692 i (UE) 2021/818 – COM(2025) 550 (z zastrzeżeniem trwających negocjacji w sprawie WRF).

¹⁷ Nazwa ta jest przedmiotem toczących się negocjacji w sprawie WRF.

¹⁸ W tym kontekście należy również zachęcać do synergii z innymi inicjatywami Unii uznającymi zrównoważony rozwój obszarów miejskich, takimi jak tytuł Zielonej Stolicy Europy i nagroda „Europejski Zielony Liść”.

- (14) Konkursy służące otrzymaniu tytułu powinny odbywać się co roku w dwóch różnych państwach członkowskich zgodnie z kalendarzem chronologicznym określonym w załączniku („kalendarz”), zapewniając tym samym sprawiedliwe przyznawanie tytułu ESK we wszystkich państwach członkowskich. W odpowiednich latach konkurs powinien być również otwarty dla miast z państw EFTA/EOG, krajów kandydujących lub potencjalnych kandydatów do członkostwa w UE oraz państw trzecich powiązanych z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę, z zastrzeżeniem, że w latach 2034–2047 każdy kwalifikujący się kraj może zdobyć tytuł tylko raz. Jest to sposób na zbliżenie ich do Unii przez podkreślenie wspólnych aspektów kultur europejskich, co potwierdzają wcześniejsze doświadczenia. W przypadku działania siły wyższej lub rozszerzenia Unii Komisja powinna mieć możliwość zmiany załącznika.
- (15) Aby zapewnić skuteczną i terminową reakcję na przypadki siły wyższej lub rozszerzenia Unii, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w celu zmiany załącznika. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła wszelkie niezbędne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa¹⁹. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (16) Tytuł powinien być zastrzeżony dla miast lub transgranicznych grup miast, niezależnie od ich wielkości. Aby dotrzeć do szerszego kręgu odbiorców i zwiększyć oddziaływanie tytułu, miasta mogą włączyć w działania otaczający je obszar.
- (17) Tytuł powinien być przyznawany w oparciu o program kulturalny o wyraźnym wymiarze europejskim. Taki program kulturalny należy opracować specjalnie na rok obchodów i powinien on stanowić część długoterminowej strategii.
- (18) Proces wyboru powinien być zorganizowany w dwóch etapach (wybór wstępny i wybór ostateczny) i przeprowadzony przez zespół niezależnych ekspertów. Ta sprawiedliwa i przejrzysta organizacja umożliwiała miastom udoskonalenie wniosków między etapem wyboru wstępnego a etapem wyboru ostatecznego w oparciu o doradztwo fachowe otrzymane od zespołu ekspertów. Ponadto, aby zapewnić ciągłość działania ESK oraz przekazywanie doświadczeń i wiedzy fachowej, zastępowanie ekspertów powinno odbywać się stopniowo.
- (19) Należy nadal zapewniać udział wyznaczonych ekspertów krajowych, umożliwiając państwom członkowskim wyznaczenie maksymalnie dwóch ekspertów do zespołu przeprowadzającego procedury wyboru i monitorowania.
- (20) Kryteria wyboru powinny pomóc miastom kandydującym w określeniu celów i wymogów, które muszą spełnić, aby otrzymać tytuł. Chociaż należy położyć większy nacisk na zrównoważony rozwój, długoterminowe planowanie i dostępność cyfrową, wymiar europejski powinien stać się nadrzędnym kryterium, zgodnie z zaleceniem

¹⁹ [Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa](http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj) (Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

zawartym w pierwszej ocenie okresowej działania „Europejskie Stolice Kultury” na lata 2020–2033.

- (21) Miasta kandydujące powinny w stosownych przypadkach szukać możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe z innych odpowiednich programów i funduszy unijnych, w szczególności o środki z programu AgoraEU i Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, przekazywane za pośrednictwem planów partnerstwa krajowego i regionalnego, a także z kolejnych programów.
- (22) Etap przygotowawczy, mający miejsce między wyznaczeniem miasta a rokiem obchodów, ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia obchodów ESK. Oceny i konsultacje z zainteresowanymi stronami wykazały, że środki wsparcia przewidziane w poprzednich ramach prawnych były bardzo cenne i należy je dalej rozwijać oraz koordynować między byłymi, obecnymi i przyszłymi miastami, którym przyznano tytuł, a także miastami kandydującymi, przy udziale Komisji Europejskiej, wspierając sieć miast służącą wymianie doświadczeń i wiedzy.
- (23) Tytuł ESK i nagroda im. Meliny Mercouri, która powinna być wypłacana w dwóch ratach, mają dużą wartość symboliczną. Oczekuje się, że miasta, którym przyznano tytuł, wywiążą się ze zobowiązań podjętych w trakcie procedury kandydowania i zapewnią dalsze przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej²⁰. W związku z tym przyznanie tytułu i nagrody powinno podlegać rygorystycznym i jasnym warunkom, a także należy wprowadzić ramy odbierania tytułu i nagrody w razie potrzeby, gdy miasto, któremu przyznano tytuł, nie spełnia już kryteriów lub nie realizuje już projektu i planu prac przedstawionych we wniosku.
- (24) Miasta, którym przyznano tytuł ESK, powinny dopilnować, aby od momentu ich wyznaczenia do końca roku obchodów wszystkie wydarzenia, działania i materiały informacyjne były wyraźnie opatrzone symbolem UE wraz ze wspólnym logo ESK oraz, w stosownych przypadkach, flagą UE. Powinny one zawsze uznawać, że ESK jest działaniem finansowanym przez Unię Europejską, przy wyraźnym udziale Komisji Europejskiej.
- (25) Same miasta nadal powinny odgrywać kluczową rolę w procesie oceny, aby zapewnić gromadzenie odpowiednich danych pierwotnych na szczeblu lokalnym, zwłaszcza w odniesieniu do wpływu tytułu.
- (26) Cele niniejszej decyzji, a mianowicie ochrona i propagowanie różnorodności kultur w Europie, podkreślanie cech im wspólnych oraz wspieranie wkładu kultury w długoterminowy rozwój miast, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie z uwagi w szczególności na potrzebę posiadania wspólnych, jasnych i przejrzystych kryteriów i procedur wyboru i monitorowania, a także na potrzebę ściślejszej koordynacji między państwami członkowskimi, natomiast możliwe jest, z uwagi na skalę i oczekiwane skutki niniejszego działania, lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

²⁰

[Karta praw podstawowych Unii Europejskiej.](#)

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przedłużenie działania

Niniejszym przedłuża się działanie Unii zatytułowane „Europejskie Stolice Kultury” („ESK”) na lata 2034–2047 („działanie”).

Artykuł 2

Cele

1. Cele ogólne niniejszego działania są następujące:

- a) ochrona i propagowanie różnorodności kultur w Europie oraz podkreślanie cech im wspólnych, a także zwiększanie wśród Europejczyków poczucia przynależności do wspólnej przestrzeni kulturowej i propagowanie wartości, na których opiera się Unia;
- b) wspieranie wkładu kultury w zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój miast, zgodnie z ich odpowiednimi strategiami i priorytetami, przy jednoczesnym wzbogacaniu ich życia kulturalnego, wzmacnianiu ich ekosystemów sektora kultury i sektora kreatywnego oraz zwiększaniu widoczności, dostępności i różnorodności ich zasobów kulturowych, dziedzictwa oraz form wyrazu.

2. Cele szczegółowe działania są następujące:

- a) zwiększenie zakresu, różnorodności i europejskiego wymiaru oferty kulturalnej w miastach, także w drodze współpracy transnarodowej, a tym samym podniesienie międzynarodowej rangi miast;
- b) poprawa dostępu wszystkich osób do kultury, sztuki i dziedzictwa kulturowego oraz ich uczestnictwa w kulturze, sztuce i dziedzictwie kulturowym, zwłaszcza w przypadku osób młodych, a także zwiększenie spójności społecznej, sprawiedliwości międzypokoleniowej, równości i różnorodności przez zaangażowanie w kulturę;
- c) wzmocnienie zdolności innowacyjnych i cyfrowych lokalnego sektora kultury oraz jego współpracy z innymi sektorami.

Artykuł 3

Dostęp do niniejszego działania

1. Konkurs służący otrzymaniu tytułu jest otwarty dla miast lub (transgranicznych) grup miast (zwanych dalej „miastami”), które mogą włączyć w działania otaczające je obszary.

2. Liczba miast, którym przyznano tytuł w każdym roku („rok obchodów”), nie może przekraczać trzech.

Tytuł przyznaje się każdego roku maksymalnie jednemu miastu w każdym z dwóch państw członkowskich wyszczególnionych w kalendarzu zamieszczonym w załączniku („kalendarz”). W odpowiednich latach tytuł przyznaje się również jednemu miastu z państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym („państwo EFTA/EOG”), kraju kandydującego lub potencjalnego kandydata do członkostwa w UE lub państwa trzeciego stowarzyszonego

z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę lub jednemu miastu z państwa, które przystąpiło do Unii w okolicznościach określonych w ust. 5. W przypadku działania siły wyższej lub rozszerzenia Unii Komisja może zmienić załącznik w drodze aktu delegowanego.

3. Miasta z państw członkowskich mają prawo do otrzymania tytułu na okres jednego roku zgodnie z wyszczególnioną w kalendarzu kolejnością państw członkowskich. W przypadku działania siły wyższej mającej wpływ na wyznaczone miasto i opóźniającej rozpoczęcie działalności w roku obchodów, dane miasto może odroczyć ten rok na pisemny wniosek zainteresowanego państwa, skierowany do Komisji, która zmienia załącznik w drodze aktu delegowanego.

4. Miasta z państw EFTA/EOG, krajów kandydujących lub potencjalnych kandydatów do członkostwa w UE lub państw trzecich stowarzyszonych z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę, według stanu na dzień publikacji zaproszenia do składania wniosków, o którym mowa w art. 10 ust. 2, mogą ubiegać się o tytuł na okres jednego roku w ramach konkursu otwartego organizowanego zgodnie z kalendarzem.

Każde państwo EFTA/EOG, kraj kandydujący lub potencjalny kandydat do członkostwa w UE lub państwo trzecie stowarzyszone z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę może otrzymać tytuł tylko jeden raz w latach 2034–2047.

5. W przypadku gdy dane państwo przystępuje do Unii po dniu [*jeden dzień po opublikowaniu w Dz.U.*], ale przed dniem 1 stycznia 2041 r., może ono zyskać prawo do otrzymania tytułu siedem lat po swoim przystąpieniu zgodnie z zasadami i procedurami mającymi zastosowanie do państw członkowskich, w zależności od liczby państw przystępujących do Unii w tym samym czasie. Kalendarz jest odpowiednio aktualizowany w drodze aktu delegowanego Komisji. W przypadku gdy państwo przystąpi do Unii w dniu 1 stycznia 2041 r. lub po tej dacie, nie przysługuje mu prawo do uczestnictwa w niniejszym działaniu jako państwu członkowskiemu.

Jednak w przypadku lat, dla których kalendarz przewiduje już trzy miasta, którym przyznano tytuł, miasta z państw, o których mowa w akapicie pierwszym, zyskują prawo — w kolejności przystępowania tych państw — do otrzymania tytułu dopiero w kolejnym wolnym roku w kalendarzu.

Jeżeli miasto z państwa, o którym mowa w akapicie pierwszym, uczestniczyło uprzednio w konkursie dla krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów, nie może ono uczestniczyć w kolejnych konkursach dla państw członkowskich. Jeżeli w okresie 2034–2047 miasto z takiego państwa zostało wyznaczone do otrzymania tytułu zgodnie z ust. 4, państwo to nie zyskuje po swoim przystąpieniu prawa do zorganizowania w tym okresie konkursu jako państwo członkowskie.

Jeżeli do Unii z tą samą datą przystąpiło więcej niż jedno państwo i jeżeli pomiędzy tymi państwami nie ma porozumienia co do kolejności uczestnictwa w niniejszym działaniu, Rada organizuje losowanie.

6. Komisja przyjmuje akty delegowane dotyczące zmian w załączniku zgodnie z art. 18.

Artykuł 4

Składanie zgłoszeń

1. W oparciu o kryteria określone w art. 5 Komisja zapewnia wspólny formularz wniosku, który jest stosowany przez wszystkie miasta kandydujące.

Jeżeli miasto kandydujące włącza w działania otaczający je obszar, wniosek jest składany w imieniu tego miasta. W przypadku gdy wniosek składa grupa miast, jest on składany w imieniu miasta wiodącego w danym państwie członkowskim.

2. Każdy wniosek opiera się na programie kulturalnym o wyraźnym wymiarze europejskim, respektuje wolność artystyczną i różnorodność form wyrazu kulturowego oraz przyczynia się do poprawy warunków pracy artystów i osób zawodowo związanych z kulturą i z pracą twórczą.

Program kulturalny obejmuje rok obchodów i jest przygotowywany specjalnie na potrzeby obchodów, zgodnie z kryteriami określonymi w art. 5.

Artykuł 5

Kryteria

Wnioski ocenia się na podstawie następujących kryteriów, a wszystkie kryteria mają wyraźny wymiar europejski. Komisja zapewni wytyczne dotyczące definicji i rozumienia tych kryteriów, zwłaszcza europejskiego wymiaru, z uwzględnieniem synergii z istotnymi inicjatywami, takimi jak nowy europejski Bauhaus. Kryteria oceny wniosku są następujące:

- a) długoterminowa strategia i spuścizna;
- b) treści kulturalne i artystyczne;
- c) zasięg, komunikacja i uczestnictwo obywatelskie;
- d) zarządzanie i wykonalność;

1) w odniesieniu do kategorii „strategia długoterminowa i spuścizna” uwzględnia się następujące czynniki:

- a) istnienie strategii kulturalnej, która w momencie składania wniosku obejmuje działanie i zawiera plany dotyczące spuścizny po roku obchodów;
- b) plany służące wzmocnieniu potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego, w tym tworzeniu długotrwałej współpracy między sektorem kultury, sektorem społeczno-gospodarczym i sektorem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem warunków pracy artystów;
- c) przewidywany długoterminowy wpływ kulturalny, społeczny i gospodarczy, w tym na zrównoważony rozwój obszarów miejskich i, w stosownych przypadkach, wiejskich, jaki miałyby uzyskanie tytułu;
- d) plany monitorowania i oceny wpływu tytułu oraz rozpowszechniania wyników oceny na szczeblu europejskim;

2) w odniesieniu do kategorii „treści kulturalne i artystyczne” ocenie podlegają następujące czynniki:

- a) jasna i spójna wizja i strategia artystyczna leżące u podstaw programu kulturalnego: propagowanie różnorodności kulturowej i językowej Europy oraz wolności artystycznej;
 - b) zaangażowanie lokalnych i europejskich artystów, organizacji kulturalnych i mieszkańców, w tym młodzieży, w opracowywanie i realizację programu kulturalnego;
 - c) współpraca z miastami z różnych krajów europejskich i miastami, którym przyznano tytuł w tym samym roku;
 - d) zakres i ogólna wartość artystyczna działań eksponujących wspólne aspekty kultur europejskich oraz dziedzictwa i historii Europy, jak również integrację europejską i bieżącą tematykę europejską;
 - e) zdolność łączenia dziedzictwa kulturowego i tradycyjnych form sztuki z nowymi, innowacyjnymi i eksperymentalnymi cyfrowymi formami wyrazu kulturowego, co sprzyja nowym sposobom zaangażowania fizycznego i cyfrowego;
- 3) w odniesieniu do kategorii „zasięg, komunikacja i uczestnictwo obywatelskie” ocenie podlegają następujące czynniki:
- a) znaczące zaangażowanie zróżnicowanych społeczności lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego w przygotowanie wniosku i w realizację niniejszego działania;
 - b) tworzenie nowych i sprzyjających włączeniu społecznemu możliwości, w tym cyfrowych, dla szerokiego grona mieszkańców, w tym mieszkańców regionów peryferyjnych i osób odwiedzających, w zakresie uczestnictwa w działaniach kulturalnych, dostępu do nich lub uczestniczenia w nich – w szczególności dla dzieci i młodzieży – ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w odniesieniu do dostępności tych działań;
 - c) ogólna strategia budowania publiczności, z uwzględnieniem powiązania z edukacją i z uczestnictwem szkół i instytucji szkolnictwa wyższego;
 - d) kompleksowa strategia marketingowa i komunikacyjna, przyciągająca szerokie grono odbiorców lokalnych, europejskich i międzynarodowych oraz podkreślająca, że działanie to jest działaniem Unii, przez wykorzystywanie wspólnego logo i hasła ESK;
- 4) w odniesieniu do kategorii „zarządzanie i wykonalność” ocenie podlegają następujące czynniki:
- a) wykonalność strategii gromadzenia funduszy i proponowanego budżetu, w tym w stosownych przypadkach planowanych starań o wsparcie finansowe z unijnych programów i funduszy; strategia ta obejmuje etap przygotowawczy, rok obchodów, ocenę oraz działania będące spuścizną obchodów, a także plan postępowania awaryjnego;
 - b) przewidywana struktura zarządzania i realizacji, obejmująca pracowników posiadających umiejętności niezbędne do zapewnienia trwałej realizacji działania, umożliwiającą skuteczną współpracę między władzami lokalnymi a strukturą realizacji, w tym zespołem artystycznym;
 - c) procedury mianowania i zakresy działania dyrektora generalnego i dyrektora artystycznego;
 - d) szerokie poparcie dla wniosku i trwałe zobowiązanie finansowe ze strony władz lokalnych, regionalnych i krajowych;
 - e) miasto kandydujące posiada lub będzie posiadało odpowiednią i trwałą infrastrukturę umożliwiającą organizację obchodów.

Zespół ekspertów

1. Utworzony zostaje zespół niezależnych ekspertów (zwany dalej „zespołem ekspertów”) w celu prowadzenia procedury wyboru i procedury monitorowania.

2. W skład zespołu ekspertów wchodzi 12 ekspertów mianowanych przez instytucje i organy Unii zgodnie z ust. 3 (zwanymi dalej „ekspertami europejskimi”).

3. Komisja proponuje utworzenie grupy potencjalnych ekspertów europejskich w oparciu o otwarte zaproszenie do wyrażenia zainteresowania.

Parlament Europejski, Rada i Komisja mianują po trzech ekspertów zgodnie ze swoimi odpowiednimi procedurami i wyznaczają po trzech innych ekspertów rezerwowych.

Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny mianują po jednym ekspercie, zgodnie ze swoimi odpowiednimi procedurami, i wyznaczają po jednym ekspercie rezerwowym.

Ponadto Komisja wybiera jednego eksperta z sieci młodych ambasadorów kultury²¹ i wyznacza jednego eksperta rezerwowego, zgodnie ze swoją procedurą.

Przy wyborze ekspertów europejskich każda z tych instytucji i każdy z tych organów Unii dążą do zapewnienia uzupełniających się umiejętności, zrównoważonego pochodzenia geograficznego, równowagi płci i różnorodności środowisk, aby uwzględnić interesy różnych społeczeństw europejskich w ogólnym składzie zespołu ekspertów.

4. Oprócz ekspertów europejskich, w przypadku wyboru i monitorowania miasta z państwa członkowskiego danemu państwu członkowskiemu przysługuje prawo mianowania — zgodnie z własnymi procedurami i w porozumieniu z Komisją — maksymalnie dwóch ekspertów do zespołu ekspertów. Dane państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zatrudnienie tych dwóch ekspertów. Nie dotyczy to konkursów dla państw trzecich.

5. Wszyscy eksperci:

a) są obywatelami i rezydentami Unii;

b) są niezależni;

c) posiadają znaczne doświadczenie i wiedzę fachową w zakresie:

(i) co najmniej jednego sektora kultury i sektora kreatywnego;

(ii) rozwoju kulturalnego miast; lub

(iii) organizacji obchodów ESK lub międzynarodowego wydarzenia kulturalnego o podobnym zakresie i podobnej skali; lub

(iv) propagowania turystyki kulturalnej i zarządzania nią;

d) są w stanie poświęcić pracom w zespole ekspertów pewną liczbę dni roboczych w roku, w tym na podróże (ok. 30–40 dni).

6. Członkowie zespołu ekspertów są uprawnieni do wynagrodzenia za swoje usługi, a także do zwrotu wszelkich wydatków bezpośrednio związanych z wykonywaniem ich obowiązków w okresie kadencji.

²¹ Jest to inicjatywa przewidziana w Kompasie kultury dla Europy, która jest obecnie opracowywana.

Takie wynagrodzenie jest wypłacane, a wydatki – zwracane, przez cały okres ich mianowania.

Wszyscy członkowie zespołu otrzymują równe wynagrodzenie, niezależnie od instytucji, która ich mianowała.

7. Zespół ekspertów wyznacza swojego przewodniczącego.

8. Ekspertów europejskich mianuje się na okres trzech lat.

Niemniej jednak w odniesieniu do początkowego ustanowienia zespołu ekspertów na podstawie niniejszej decyzji Parlament Europejski mianuje swoich ekspertów na okres trzech lat, Komisja – na okres dwóch lat, a Rada, Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny – na okres jednego roku, tak aby zachować dostęp do wiedzy fachowej pomimo regularnej rotacji członków zespołu ekspertów.

9. Jeżeli ekspert zrezygnuje lub nie jest w stanie wykonywać swoich zadań przed końcem kadencji lub jeżeli Komisja Europejska rozwiąże jego umowę, ekspert ten zostaje zastąpiony przez eksperta rezerwowego na pozostały okres kadencji.

10. Wszyscy eksperci deklarują wszelkie faktyczne lub potencjalne konflikty interesów dotyczące określonego miasta kandydującego. W przypadku takiej deklaracji lub w przypadku ujawnienia takiego konfliktu interesów dany ekspert składa rezygnację, a stosowna instytucja lub stosowny organ Unii lub państwo członkowskie zastępują go inną osobą na pozostały okres kadencji, zgodnie z ust. 9.

Artykuł 7

Składanie wniosków w państwach członkowskich

1. Zgodnie z kalendarzem określonym w załączniku każde państwo członkowskie odpowiada za organizację konkursu dla swoich miast.

2. Co najmniej sześć lat przed rokiem obchodów dane państwa członkowskie publikują zaproszenie do składania wniosków.

Zaproszenie do składania wniosków zawiera formularz wniosku, o którym mowa w art. 4 ust. 1.

Ostateczny termin składania przez miasta kandydujące wniosków w ramach zaproszenia do składania wniosków przypada najwcześniej 10 miesięcy po opublikowaniu zaproszenia.

3. Dane państwa członkowskie powiadamiają o wnioskach Komisję.

Artykuł 8

Wybór wstępny w państwach członkowskich

1. Nie później niż pięć lat przed rokiem obchodów dane państwo członkowskie zwołuje posiedzenie zespołu ekspertów i miast kandydujących poświęcone wyborowi wstępnemu.

2. Po dokonaniu oceny wniosków zgodnie z kryteriami zespół ekspertów ustala krótką listę miast kandydujących i sporządza sprawozdanie z wyboru wstępnego, w którym odnosi się do wszystkich wniosków i przedstawia między innymi zalecenia dla miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście.

3. Zespół ekspertów przedkłada sprawozdanie z wyboru wstępnego danym państwom członkowskim i Komisji.
4. Dane państwo członkowskie formalnie zatwierdza krótką listę na podstawie sprawozdania zespołu ekspertów.

Artykuł 9

Wybór ostateczny w państwach członkowskich

1. Na podstawie zaleceń określonych w sprawozdaniu z wyboru wstępnego miasta kandydujące umieszczone na krótkiej liście uzupełniają i zmieniają swoje wnioski w celu spełnienia kryteriów. Przedkładają je danemu państwu członkowskiemu, które z kolei przekazuje je Komisji.

2. Nie później niż dziewięć miesięcy po posiedzeniu poświęconym wyborowi wstępnemu dane państwo członkowskie zwołuje posiedzenie zespołu ekspertów i miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście poświęcone wyborowi ostatecznemu.

W razie potrzeby dane państwo członkowskie może w porozumieniu z Komisją przedłużyć ten dziewięciomiesięczny termin o rozsądny okres.

3. Zespół ekspertów dokonuje oceny uzupełnionych i zmodyfikowanych wniosków.

4. Zespół ekspertów sporządza sprawozdanie z wyboru ostatecznego odnośnie do wniosków miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście wraz z rekomendacją dotyczącą wyznaczenia maksymalnie jednego miasta z danego państwa członkowskiego.

Sprawozdanie z wyboru ostatecznego zawiera również zalecenia dla wyłonionego miasta na temat tego, jakie postępy ma osiągnąć do roku obchodów.

Zespół ekspertów przedkłada sprawozdanie z wyboru ostatecznego danemu państwu członkowskiemu i Komisji.

5. Niezależnie od ust. 4, jeśli żadne miasto kandydujące nie spełnia wszystkich kryteriów, zespół ekspertów może zalecić nieprzyznawanie tytułu w danym roku.

Artykuł 10

Przepis dotyczący państw EFTA/EOG, krajów kandydujących lub potencjalnych kandydatów do członkostwa w UE oraz państw trzecich stowarzyszonych z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę

1. Komisja jest odpowiedzialna za organizację konkursu dla miast z państw EFTA/EOG, krajów kandydujących lub potencjalnych kandydatów do członkostwa w UE oraz państw trzecich stowarzyszonych z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę (zwanego „konkuresem dla państw trzecich”).

2. Co najmniej sześć lat przed rokiem obchodów Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zaproszenie do składania wniosków. Zaproszenie do składania wniosków zawiera formularz wniosku, o którym mowa w art. 4 ust. 1. Ostateczny termin składania wniosków w ramach zaproszenia do składania wniosków przypada najwcześniej 10 miesięcy po opublikowaniu zaproszenia.

3. Co najmniej pięć lat przed rokiem obchodów zespół ekspertów dokonuje wyboru wstępnego miast w oparciu o złożone wnioski. Nie organizuje się posiedzeń z udziałem miast kandydujących.

Po dokonaniu oceny wniosków zgodnie z kryteriami zespół ekspertów ustala krótką listę miast kandydujących i sporządza sprawozdanie z wyboru wstępnego, w którym odnosi się do wszystkich wniosków i przedstawia między innymi zalecenia dla miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście. Zespół ekspertów przedkłada Komisji sprawozdanie z wyboru wstępnego.

4. Miasta kandydujące umieszczone na krótkiej liście uzupełniają i modyfikują swoje wnioski, aby spełnić kryteria, uwzględniając zalecenia zamieszczone w sprawozdaniu z wyboru wstępnego, i przedkładają je Komisji.

Nie później niż dziewięć miesięcy po posiedzeniu poświęconym wyborowi wstępnemu Komisja zwołuje posiedzenie zespołu ekspertów i miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście poświęcone wyborowi ostatecznemu.

W razie potrzeby Komisja może przedłużyć ten dziewięćmiesięczny termin o rozsądny okres.

5. Zespół ekspertów dokonuje oceny uzupełnionych i zmodyfikowanych wniosków.

6. Zespół ekspertów sporządza sprawozdanie z wyboru ostatecznego dotyczące wniosków miast kandydujących umieszczonych na krótkiej liście wraz z zaleceniem dotyczącym wyznaczenia maksymalnie jednego miasta z jednego państwa EFTA/EOG, kraju kandydującego lub potencjalnego kandydata do członkostwa w UE lub państwa trzeciego stowarzyszonego z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę.

Sprawozdanie z wyboru ostatecznego zawiera również zalecenia dla wyłonionego miasta na temat tego, jakie postępy ma osiągnąć do roku obchodów.

Zespół ekspertów przedkłada Komisji sprawozdanie z wyboru ostatecznego.

7. Niezależnie od ust. 6, jeśli żadne miasto kandydujące nie spełnia wszystkich kryteriów, zespół ekspertów może zalecić nieprzyznawanie tytułu w danym roku.

Artykuł 11

Wyznaczenie

1. W oparciu o zalecenia zawarte w sprawozdaniu zespołu ekspertów z wyboru ostatecznego dane państwo członkowskie wyznacza jedno miasto, które otrzymuje tytuł, i powiadamia o tym wyznaczeniu, nie później niż cztery lata przed rokiem obchodów, Parlament Europejski, Radę, Komisję, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów.

2. W przypadku państw EFTA/EOG, krajów kandydujących lub potencjalnych kandydatów do członkostwa w UE lub państw trzecich stowarzyszonych z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę Komisja wyznacza jedno miasto, które otrzymuje tytuł w odpowiednich latach, na podstawie zaleceń zawartych w sprawozdaniu zespołu ekspertów z wyboru ostatecznego. Nie później niż cztery lata przed rokiem obchodów Komisja powiadamia o tym wyznaczeniu Parlament Europejski, Radę, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów.

3. Wyznaczeniu, o którym mowa w ust. 1 i 2, towarzyszy uzasadnienie oparte na sprawozdaniach zespołu ekspertów.
4. Jeżeli miasto włącza w działania otaczający je region, wyznaczenie ma zastosowanie do miasta.
5. W terminie dwóch miesięcy od powiadomienia o wyznaczeniu Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wykaz miast wyznaczonych jako ESK.

Artykuł 12

Współpraca między wyznaczonymi miastami

Miasta wyznaczone na ten sam rok, rok poprzedzający i rok następny starają się stworzyć powiązania między swoimi programami kulturalnymi, a współpracę tę można wziąć pod uwagę w ramach procedury monitorowania określonej w art. 13.

Artykuł 13

Monitorowanie

1. Od momentu wyznaczenia do rozpoczęcia roku obchodów zespół ekspertów monitoruje przygotowania wyznaczonych miast do końca roku obchodów oraz udziela im wsparcia i wskazówek.
2. W tym celu Komisja zwołuje cztery posiedzenia monitorujące, w których biorą udział zespół ekspertów i wyznaczone miasta, najlepiej:
 - a) od sześciu do dziewięciu miesięcy po wyznaczeniu miasta;
 - b) 18 miesięcy przed rokiem obchodów;
 - c) sześć miesięcy przed rokiem obchodów;
 - d) jeden rok po roku obchodów.

Odpowiednie państwo członkowskie lub państwo EFTA/EOG, kraj kandydujący lub potencjalny kandydat lub państwo trzecie stowarzyszone z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę może wyznaczyć obserwatora do udziału w tych posiedzeniach.

Dwa tygodnie przed każdym z posiedzeń monitorujących wyznaczone miasta przekazują Komisji sprawozdania z postępów prac.

W trakcie posiedzeń monitorujących zespół ekspertów zapoznaje się ze stanem przygotowań i planowania działań, które staną się spuścizną obchodów, oraz udziela wyznaczonym miastom porad, aby wspomóc je w opracowaniu programu kulturalnego wysokiej jakości o silnym wymiarze europejskim oraz skutecznej strategii na rzecz osiągnięcia tego celu. Zespół ekspertów zwraca szczególną uwagę na zalecenia zawarte w sprawozdaniu z wyboru ostatecznego oraz w poprzednich sprawozdaniach z monitorowania, o których mowa w ust. 3.

3. Po każdym posiedzeniu monitorującym zespół ekspertów sporządza sprawozdanie z monitorowania na temat stanu przygotowań, planowania działań, które staną się spuścizną obchodów, oraz niezbędnych dalszych działań.

Zespół ekspertów przedkłada Komisji sprawozdanie z monitorowania. W przypadku konkursów w państwach członkowskich Komisja przesyła je odpowiedniemu państwu

członkowskiemu odpowiedzialnemu za przesłanie tych sprawozdań wyznaczonym miastom. W przypadku konkursów dla państw trzecich Komisja przesyła te sprawozdania z monitorowania bezpośrednio wyznaczonym miastom.

4. Oprócz posiedzeń monitorujących Komisja może w razie konieczności organizować wizyty zespołu ekspertów w wyznaczonych miastach. W razie potrzeby wizyty te mogą odbywać się wirtualnie.

Artykuł 14

Odebranie tytułu

1. Jeżeli po posiedzeniu monitorującym lub jakiegokolwiek dodatkowej wizycie, o której mowa w art. 13 ust. 4, zespół ekspertów stwierdzi, że miasto, któremu przyznano tytuł, w istotnym stopniu nie spełniło któregoś z poniższych warunków: i) nie przestrzegało kryteriów, na podstawie których je wyznaczono, lub ii) nie zachowało zgodności z projektem i planem prac przedstawionymi we wniosku, zespół ekspertów rozpoczyna za pośrednictwem Komisji dialog z danym państwem członkowskim w celu ułatwienia wprowadzenia niezbędnych dostosowań.

2. W przypadku niewprowadzenia niezbędnych dostosowań w odpowiednim czasie zespół ekspertów powiadamia o tym fakcie Komisję. Powiadomieniu towarzyszy uzasadnienie oraz zawiera ono zalecenia praktyczne dotyczące sposobu poprawienia sytuacji.

3. W przypadku niewdrożenia w odpowiednim czasie zaleceń praktycznych zespół ekspertów przedstawia Komisji opinię w sprawie odebrania tytułu danemu miastu.

4. W przypadku miasta z państwa członkowskiego Komisja zwraca się do państwa członkowskiego o odebranie tytułu, z należytym uwzględnieniem opinii, o której mowa w ust. 3. Państwo członkowskie informuje Parlament Europejski, Radę, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów o powodach odebrania tytułu.

5. W przypadku miasta w państwie EFTA/EOG, kraju kandydującym lub potencjalnym kandydacie do członkostwa w UE lub państwie trzecim stowarzyszonym z komponentem „Kreatywna Europa – kultura” programu AgoraEU lub z kolejnymi programami Unii wspierającymi kulturę Komisja przyjmuje decyzję o odebraniu tytułu, z należytym uwzględnieniem opinii, o której mowa w ust. 3. Komisja informuje Parlament Europejski, Radę, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów o powodach odebrania tytułu.

Artykuł 15

Nagroda

1. Komisja może przyznać wyznaczonym miastom nagrodę pieniężną imienia Meliny Mercouri („nagroda”) zależną od dostępności środków finansowych w mających zastosowanie ramach finansowych.

Nagrodę przyznaje się zgodnie z zasadami mających zastosowanie programów Unii wspierających kulturę.

2. Dwie trzecie nagrody pieniężnej jest wypłacane do końca marca w roku obchodów, pod warunkiem że dane wyznaczone miasto dotrzymuje zobowiązań podjętych na etapie

składania wniosku, spełnia kryteria oraz uwzględnia zalecenia zawarte w sprawozdaniu z wyboru ostatecznego i w sprawozdaniach z monitorowania.

Zobowiązania podjęte przez wyznaczone miasto na etapie składania wniosku uznaje się za dotrzymane, jeśli w okresie między etapem składania wniosku a rokiem obchodów nie wprowadzono żadnych istotnych zmian w programie i strategii, w szczególności jeśli:

- a) budżet został utrzymany na poziomie pozwalającym zrealizować program kulturalny wysokiej jakości zgodnie z wnioskiem i kryteriami;
- b) respektowana jest niezależność zespołu artystycznego;
- c) wymiar europejski w ostatecznej wersji programu kulturalnego nadal stanowi jego istotną część;
- d) w strategii marketingowej i komunikacyjnej i w materiałach informacyjnych wykorzystywanych przez wyznaczone miasto wyraźnie wskazano, że dane działanie jest działaniem Unii;
- e) istnieją plany monitorowania oraz oceny wpływu obchodów na wyznaczone miasto.

3. Pozostała część nagrody pieniężnej jest wypłacana najpóźniej 24 miesiące po dokonaniu pierwszej płatności, pod warunkiem że dane wyznaczone miasto opracowało solidne plany dotyczące spuścizny roku obchodów, w szczególności:

- a) specjalny budżet na działania, które staną się spuścizną obchodów;
- b) uzupełniający program artystyczny o wymiarze europejskim;
- c) strategię marketingową i komunikacyjną eksponującą fakt, że dane działanie jest działaniem Unii.

4. Jeżeli odebranie tytułu, o którym mowa w art. 14, nastąpi w trakcie roku obchodów, Komisja odzyskuje już wypłaconą część nagrody.

Artykuł 16

Ustalenia praktyczne

1. Komisja w szczególności:

- a) zapewnia ogólną spójność danego działania i zapewnia niezbędne wsparcie wyznaczonej ESK;
- b) zapewnia koordynację między państwami członkowskimi a zespołem ekspertów;
- c) sporządza – na podstawie celów, o których mowa w art. 2, i kryteriów, o których mowa w art. 5, oraz w ścisłej współpracy z zespołem ekspertów – wytyczne mające pomóc w procedurze wyboru i procedurze monitorowania, również w odniesieniu do wymiaru europejskiego;
- d) zapewnia zespołowi ekspertów pomoc techniczną;
- e) publikuje na swojej stronie internetowej wszelkie sprawozdania zespołu ekspertów.

2. Komisja koordynuje realizację działań wspierających działanie ESK, w szczególności:

- a) podaje do wiadomości publicznej wszelkie stosowne informacje oraz przyczynia się do nagłaśniania niniejszego działania na szczeblu europejskim i międzynarodowym;

- b) wspiera wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między byłymi, obecnymi i przyszłymi miastami, którym przyznano tytuł, oraz miastami kandydującymi, a także promuje szerokie rozpowszechnianie sprawozdań z oceny danych miast i wyciągniętych wniosków;
- c) koordynuje i wspiera sieć miast ESK oraz zapewnia miastom wsparcie w przygotowywaniu wniosków, wdrażaniu ich programów i korzystaniu z ich doświadczeń związanych z ESK, m.in. we włączaniu ich do długoterminowego planowania przestrzeni miejskiej i planowania politycznego, niezależnie od tego, czy miasta otrzymały tytuł, czy nie;
- d) opracowuje ukierunkowane działania komunikacyjne w celu zwiększenia widoczności i zasięgu działania ESK w Europie i poza nią;
- e) przekazuje informacje na temat istniejących funduszy europejskich na potrzeby opracowywania projektów przez miasta, w tym mentoringu i szkoleń.

Artykuł 17

Ocena

1. Każde miasto odpowiada za ocenę rezultatów roku, w którym było ESK.

Aby zapewnić spójne podejście do procedury oceny, Komisja opracowuje wspólne wytyczne i wskaźniki dla miast w oparciu o cele, o których mowa w art. 2, i o kryteria, o których mowa w art. 5.

Zainteresowane miasta sporządzają sprawozdania z oceny i przedkładają je Komisji do dnia 31 grudnia roku następującego po roku obchodów. Komisja publikuje sprawozdania z oceny na swojej stronie internetowej.

2. Poza ocenami sporządzanymi przez miasta Komisja zapewnia, aby regularnie sporządzane były niezależne zewnętrzne oceny rezultatów niniejszego działania.

Niezależne zewnętrzne oceny koncentrują się na ujęciu wszystkich dotychczasowych obchodów ESK w kontekście europejskim, umożliwiając dokonywanie porównań i wyciąganie użytecznych wniosków na potrzeby przyszłych ESK i wszystkich miast europejskich. Elementem tych ocen jest również ocena niniejszego działania w ujęciu całościowym, w tym ocena efektywności procesów związanych z prowadzeniem niniejszego działania, jego oddziaływania oraz sposobów jego usprawnienia.

W oparciu o te oceny Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów następujące sprawozdania, do których załącza odpowiednie wnioski:

- a) pierwsze sprawozdanie okresowe — do dnia 31 grudnia 2038 r.;
- b) drugie sprawozdanie okresowe — do dnia 31 grudnia 2043 r.;
- c) sprawozdanie *ex post* — do dnia 31 grudnia 2048 r.

Artykuł 18

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 3, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia *[data wejścia w życie podstawowego aktu ustawodawczego lub inna data określona przez współprawodawców]* r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 19

Uchylenie i przepisy przejściowe

Decyzja nr 445/2014/UE traci moc. Stosuje się ją jednak nadal w odniesieniu do miast, które zostały już wyznaczone lub które są wyznaczane na ESK na lata od 2020 r. do 2033 r.

Artykuł 20

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1.	STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1.	Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2.	Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3.	Cel(e).....	3
1.3.1.	Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2.	Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3.	Oczekiwane wyniki i wpływ	3
1.3.4.	Wskaźniki dotyczące realizacji celów	4
1.4.	Wniosek/inicjatywa dotyczy:	4
1.5.	Uzasadnienie wniosku/inicjatywy.....	4
1.5.1.	Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	4
1.5.2.	Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	5
1.5.3.	Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	5
1.5.4.	Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	6
1.5.5.	Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	7
1.6.	Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego	8
1.7.	Planowane metody wykonania budżetu	8
2.	ŚRODKI ZARZĄDZANIA	10
2.1.	Zasady nadzoru i sprawozdawczości	10
2.2.	System zarządzania i kontroli	10
2.2.1.	Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	10
2.2.2.	Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	10
2.2.3.	Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)	10
2.3.	Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	10
3.	SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY.....	11

3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ.....	11
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	12
3.2.1.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne.....	12
3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	12
3.2.1.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	12
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	12
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	13
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	13
3.2.3.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	13
3.2.3.3.	Ogółem środki.....	13
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	13
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu.....	14
3.2.4.2.	Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	14
3.2.4.3.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	14
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi	16
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	16
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	16
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	16
4.	WYMIAR CYFROWY.....	18
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	18
4.2.	Dane	18
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	18
4.4.	Ocena interoperacyjności	18
4.5.	Środki wspierające cyfrowe wdrażanie.....	18

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady przedłużającej działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2034–2047 oraz uchylającej decyzję nr 445/2014/UE.

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Kultura, miasta.

1.3. Cel(e)

1.3.1. Cel(e) ogólny(-e)

Pierwszym celem ogólnym działania jest ochrona i propagowanie różnorodności kultur w Europie oraz podkreślanie cech im wspólnych, a także zwiększanie wśród Europejczyków poczucia przynależności do wspólnej przestrzeni kulturowej. Drugim celem jest wspieranie wkładu kultury w zrównoważony i włączający rozwój miast zgodnie z ich strategiami i priorytetami.

1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)

Działanie ma następujące cele szczegółowe:

- a) zwiększenie zakresu, różnorodności i europejskiego wymiaru oferty kulturalnej w miastach, także w drodze współpracy transnarodowej, a tym samym podniesienie międzynarodowej rangi miast;
- b) zwiększenie dostępu wszystkich osób do kultury, sztuki i dziedzictwa kulturowego oraz ich uczestnictwa w kulturze, sztuce i dziedzictwie kulturowym, zwłaszcza w przypadku osób młodych, a także zwiększenie spójności społecznej, sprawiedliwości międzypokoleniowej, równości i różnorodności poprzez zaangażowanie w kulturę;
- c) wzmocnienie zdolności innowacyjnych lokalnego sektora kultury, w tym zdolności cyfrowych, oraz jego współpracy z innymi sektorami.

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Oczekuje się, że proponowana zmiana podstawy prawnej ESK będzie miała pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, środowiskowe i międzynarodowe.

Skutki społeczne: Oczekuje się, że zmienione działanie ESK zwiększy poczucie tożsamości i przynależności europejskiej, poszerzając dostęp do kultury i uczestnictwo w niej. W szczególności przyniesie ona korzyści mieszkańcom obszarów wiejskich i mniej widocznych regionów oraz zachęci większą liczbę młodych ludzi do zaangażowania się. Będzie również wspierać inicjatywy mające na celu zaangażowanie dzieci i młodzieży. Będzie wspierać spójność społeczną, dialog międzykulturowy i międzypokoleniowy oraz demokratyczne zaangażowanie w UE i poza nią.

Skutki gospodarcze: Dzięki poprawie widoczności i zasięgu ESK oczekuje się, że inicjatywa ta pobudzi lokalną turystykę kulturalną, innowacje i rozwój regionalny

oraz przyczyni się do stworzenia miejsc pracy, zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach kulturalnych.

Wpływ na środowisko: Zmienione ramy w większym stopniu uwzględnią zrównoważoność w procesach wyboru i monitorowania, zachęcając miasta do stosowania praktyk ekologicznych w zarządzaniu, angażowaniu odwiedzających i w realizacji. Przyczyni się to do podnoszenia świadomości w zakresie zmiany klimatu za pomocą narracji kulturowych i zwiększenia roli kultury we wdrażaniu zielonej transformacji.

Wpływ międzynarodowy: Adresatem zmienionych ram będą jak dotychczas przede wszystkim państwa członkowskie, zgodnie z instrumentem zapewniającym bezpośrednie wsparcie finansowe ESK na szczeblu UE (program „Kreatywna Europa” do 2027 r., a następnie jego następca). Uwzględnione zostaną jednak również priorytety działań zewnętrznych UE w celu zapewnienia, aby zmienione ramy odgrywały rolę w polityce rozszerzenia UE, dyplomacji kulturalnej i międzynarodowych stosunkach kulturalnych.

Cele ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (CZR): Inicjatywa przyczyni się pozytywnie do realizacji kilku celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności: CZR 4 (Dobra jakość edukacji); CZR 5 (Równość płci); CZR 8 (Wzrost gospodarczy i godna praca); CZR 10 (Mniej nierówności); CZR 11 (Zrównoważone miasta i społeczności); CZR 13 (Działania w dziedzinie klimatu); CZR 16 (Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje); CZR 17 (Partnerstwa na rzecz celów).

1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Nie dotyczy Działanie ESK nie dysponuje własnymi środkami finansowymi. Jego budżet będzie pochodził z programu będącego następcą programu „Kreatywna Europa”. Każde wyznaczone miasto przeprowadza własną ocenę wyników w oparciu o wytyczne Komisji, które zostaną poddane przeglądowi po przyjęciu podstawy prawnej.

1.4. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

- ☐ nowego działania
- ☐ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego³⁴
- ☒ przedłużenia bieżącego działania
- ☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

Działanie ESK nadal będzie podkreślać bogactwo i różnorodność kultur europejskich oraz ich wspólne cechy, propagować większe wzajemne zrozumienie między obywatelami i wspierać wkład kultury w długoterminowy rozwój miast.

³⁴

O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

- 1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie unijnym (*ex ante*)

Rządy krajowe odgrywają kluczową rolę w ochronie i promowaniu swoich kultur narodowych i dziedzictwa narodowego. W pierwszej ocenie okresowej działania „Europejskie Stolice Kultury” na lata 2020–2033 stwierdzono jednak, że ESK wnoszą znaczną wartość dodaną, oferując ramy na szczeblu europejskim, które podkreślają międzynarodowe znaczenie wybranych miast. Wzmacniają również rolę tych miast w propagowaniu różnorodności kultur w Europie i ich wspólnych cech, a także w propagowaniu wspólnych europejskich wartości, historii i tożsamości.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (*ex post*) [...]

Działanie to przyczyni się do zacieśnienia dobrowolnej współpracy i poprawy transferu wiedzy oraz zwiększenia widoczności miast w całej UE i poza nią. Tytuł ESK przyznano trzykrotnie miastom spoza UE, a w 2030 r. i 2033 r. zostanie on ponownie przyznany miastu w państwie EFTA/EOG, kraju kandydującym lub potencjalnym kraju kandydującym uczestniczącym w unijnym programie „Kreatywna Europa”. Działanie ESK wspiera działania krajowe przez włączenie ich do spójnej strategii UE, pomagając w dostosowaniu inicjatyw kulturalnych do szerszych priorytetów UE, takich jak zaangażowanie młodzieży, zrównoważony rozwój i innowacje cyfrowe. Inicjatywa ta promuje również bardziej zrównoważoną reprezentację geograficzną. Zewnętrzny aspekt działania ESK jest zgodny z szerszą zakrojonymi działaniami UE na rzecz wzmocnienia polityki rozszerzenia, propagowania dyplomacji kulturalnej i wspierania międzynarodowych stosunków kulturalnych.

Odnowienie podstawy prawnej wzmocni zdolność inicjatywy do skuteczniejszego wspierania miast, zwiększy elastyczność jej struktury oraz poprawi jej długoterminową spójność i oddziaływanie. Dzięki temu UE będzie nadal odgrywać konstruktywną i uzupełniającą rolę w dziedzictwie kulturowym i krajobrazowym.

- 1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Z pierwszej oceny śródkresowej działania ESK na lata 2020–2033 wynika, że ESK jest udanym sztandarowym działaniem UE o dużej opłacalności i niewielkim wpływie na budżet UE. Ponadto inicjatywa może mieć transformacyjny wpływ na miasta kandydujące do tytułu i miasta wybrane na ESK: aby przygotować kandydaturę, konieczne jest długoterminowe planowanie i włączenie kultury w lokalną politykę miejską. Działanie to jest również spójne z innymi inicjatywami UE (np. programem „Kreatywna Europa”), ułatwia dzielenie się wartościami UE i wspiera przemieszczanie się europejskich pracowników sektora kultury i artystów oraz rozpowszechnianie ich dzieł w całej UE i poza nią.

40 lat po powstaniu działanie to jest nadal pożądane przez miasta i szersze obszary pragnące rozwijać się poprzez kulturę. Konieczna jest jednak aktualizacja działania, aby odpowiadało ono w przyszłości na pojawiające się tendencje, takie jak rosnąca liczba mniejszych miast ubiegających się o tytuł.

Wymiar europejski: Jest kluczowym aspektem działania ESK (i jednym z kryteriów wyboru), ale rzadko w pełni rozumianym przez zainteresowane strony. W ocenie zaleca się, aby Komisja przeanalizowała, w jaki sposób lepiej wyjaśnić ten aspekt zainteresowanym stronom.

Wiedza długoterminowa: Miasta kandydujące do tytułu obecnie i w przeszłości, niezależnie od wyniku selekcji, zrzeszone są w sieci Culture Next, utworzonej w 2017 r. Brak jednak formalnej sieci Europejskich Stolic Kultury, w związku z czym istnieje ryzyko, że nowo mianowani i poprzedni posiadacze tytułów nie będą dzielić się wiedzą. Komisja mogłaby przeanalizować, w jaki sposób promować dzielenie się wiedzą w społeczności ESK, aby zmaksymalizować pełny potencjał inicjatywy, w szczególności jej wymiar europejski.

Komunikacja: Obecnie Komisja ani inne instytucje UE nie prowadzą żadnych kampanii komunikacyjnych na szczeblu UE w celu promowania ESK. Ogranicza to widoczność inicjatywy, jej wpływ i ogólną wiedzę o niej. ESK mogłyby skorzystać z działań komunikacyjnych UE, które wsparłyby działania miast, którym przyznano tytuł, i uzupełniły wkład państw członkowskich. Powołanie na ambasadorów ESK komisarzy lub posłów do PE mogłoby również wzmocnić tę inicjatywę.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Działanie „Europejskie Stolice Kultury” (ESK) będzie oparte na następcy programu „Kreatywna Europa” (obecnie przedstawiono go we wniosku dotyczącym programu AgoraEU), który jest częścią wniosku w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034.

Działanie ESK jest zgodne z celami Kompas kultury dla Europy i opiera się na szeregu kluczowych inicjatyw politycznych, w tym na Nowym europejskim programie na rzecz kultury opracowanym przez Komisję, planach prac Rady w dziedzinie kultury, wspólnym komunikacie „W stronę strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych” oraz europejskich ramach działania w zakresie dziedzictwa kulturowego.

Działanie Unii jest również zgodne z inicjatywami europejskimi, takimi jak nowy europejski Bauhaus, Znak Dziedzictwa Europejskiego i Agenda UE dla miast. Jest również zgodne z deklaracją rzymską z marca 2017 r., w której państwa członkowskie i instytucje UE przedstawiły wizję Unii, „w której obywatele mają nowe możliwości rozwoju kulturalnego i społecznego oraz wzrostu gospodarczego [...]; Unii, która chroni nasze dziedzictwo kulturowe i promuje różnorodność kulturową”. Ponadto jest ono zgodne z europejską tarczą demokracji i Strategią na rzecz sprawiedliwości międzypokoleniowej. Działanie ESK będzie również zgodne ze strategią UE na rzecz zrównoważonej turystyki.

Miasta kandydujące zachęca się do poszukiwania, w stosownych przypadkach, możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe z programów i funduszy unijnych, w szczególności o środki z programu AgoraEU i Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, przekazywane za pośrednictwem planów partnerstwa krajowego i regionalnego, a także środki z kolejnych programów.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

Nie dotyczy

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

☒ Ograniczony czas trwania

- ☒ Czas trwania wniosku/inicjatywy: od 1.01.2034 r. do 31.12.2047 r.
- ☒ Czas trwania wpływu finansowego: od 2034 r. do 2047 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2034 r. do 2047 r. w odniesieniu do środków na płatności.

☐ Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

☒ Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- ☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- ☒ przez agencje wykonawcze

☐ Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☐ Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- ☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)
- ☐ Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- ☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- ☐ organom prawa publicznego
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe
- ☐ podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- ☐ podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

Działanie będzie realizowane w ramach zarządzania bezpośredniego przez Komisję, przy czym część zadań może zostać powierzona organowi wdrażającemu program.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Nie dotyczy Każde wyznaczone miasto przeprowadza własną ocenę wyników w oparciu o wytyczne Komisji, które zostaną poddane przeglądowi po przyjęciu podstawy prawnej.

W oparciu o te oceny Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów następujące sprawozdania, do których w stosownych przypadkach załącza odpowiednie wnioski:

- a) pierwsze sprawozdanie okresowe;
- b) drugie sprawozdanie okresowe;
- c) sprawozdanie *ex post*.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli*

Nie dotyczy Budżet działania ESK będzie pochodził z programu będącego następcą programu „Kreatywna Europa”.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Komisja przyznaje i wypłaca symboliczną nagrodę każdemu wyznaczonemu miastu, które wypełniło zobowiązania podjęte w trakcie procedury kandydowania i opracowało plan działań, które staną się spuścizną obchodów, o wymiarze europejskim. Nagroda jest stałą kwotą wypłacaną w dwóch ratach po przeprowadzeniu kilku posiedzeń monitorujących przez niezależny zespół ekspertów.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Nie dotyczy Każde wyznaczone miasto przeprowadza własną ocenę wyników w oparciu o wytyczne Komisji, które zostaną poddane przeglądowi po przyjęciu podstawy prawnej.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Odpowiednie służby nadal będą stosować swoją strategię zwalczania nadużyć finansowych zgodnie ze strategią Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS) w celu zapewnienia między innymi, aby ich wewnętrzne kontrole związane ze zwalczaniem nadużyć finansowych były w pełni zgodne z CAFS oraz aby ich podejście do zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych było ukierunkowane na wykrywanie przypadków obciążonych ryzykiem nadużyć finansowych i podejmowanie odpowiednich działań. Obowiązujące obecnie strategie w zakresie zwalczania nadużyć finansowych umożliwiają przeciwdziałanie ryzyku takich nadużyć, głównie za pomocą środków zapobiegających nieprawidłowościom, które są zgłaszane w przypadku wykrycia nadużyć finansowych.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Uwaga: Nie dotyczy działania ESK nie dysponuje własnymi środkami finansowymi. Jego budżet będzie pochodził z programu będącego następcą programu „Kreatywna Europa”.

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn./niezróżn ³⁵ .	państw EFTA ³⁶	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów ³⁷	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
2	06 01 02 Wydatki na wsparcie programu „AgoraEU”	Środki niezróżnicowane	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE
2	06 03 01 Kreatywna Europa – kultura	Zróżn.	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE

³⁵ Środki zróżnicowane/środki niezróżnicowane.

³⁶ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

³⁷ Kraje kandydujące oraz, w stosownych przypadkach, potencjalni kandydaci z Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

Szacunkowy wpływ na wydatki i personel w 2028 r. i w kolejnych latach podano w celach ilustracyjnych i nie przesądza on o kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Źródło finansowania i zakres zobowiązań finansowych Unii po 2027 r. pozostają zależne od wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie przyszłych WRF i będą określane w drodze corocznej procedury budżetowej. Wszystkie środki i przydziały kadrowe począwszy od 2028 r. są orientacyjne.

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

Nie dotyczy

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych			Numer	2							
DG: EAC				Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2034–2047	
				2034	2035	2036	2037	2038	2039–2047		
		Środki operacyjne									
Linia budżetowa 06 03 01 Kreatywna Europa – kultura			Środki na zobowiązania	(1a)	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05
			Środki na płatności	(2a)	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8
		Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy									
Linia budżetowa				(3)						0,000	
OGÓŁEM środki dla DG EAC			Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05
			Środki na płatności	=2a+2b+3	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8

3.2.1.2. Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel

Nie dotyczy

3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych (nie wypełniać w przypadku agencji zdecentralizowanych)

Nie dotyczy

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

Szacunkowy wpływ na wydatki i personel w 2028 r. i w kolejnych latach podano w celach ilustracyjnych i nie przesądza on o kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Źródło finansowania i zakres zobowiązań finansowych Unii po 2027 r. pozostają zależne od wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie przyszłych WRF i będą określone w drodze corocznej procedury budżetowej. Wszystkie środki i przydziały kadrowe począwszy od 2028 r. są orientacyjne.

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu (w mln EUR)

ZATWIERDZONE ŚRODKI		Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2034–2047
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	DZIAŁ 4						
Zasoby ludzkie		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Pozostałe wydatki administracyjne		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
Suma częściowa DZIAŁ 4		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	Poza DZIAŁEM 4						
Zasoby ludzkie		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma częściowa poza DZIAŁEM 4		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.3.3. Ogółem środki (w mln EUR)

OGÓŁEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNĘTRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL		Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2034–2047
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	DZIAŁ 4						
Zasoby ludzkie		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Pozostałe wydatki administracyjne		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
Suma częścikowa DZIAŁ 4		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	Poza DZIAŁEM 4						
Zasoby ludzkie		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma częścikowa poza DZIAŁEM 4		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

Szacunkowy wpływ na wydatki i personel w 2028 r. i w kolejnych latach podano w celach ilustracyjnych i nie przesądza on o kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Źródło finansowania i zakres zobowiązań finansowych Unii po 2027 r. pozostają zależne od wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie WRF na lata 2028–2034, a następnie będą

określane w drodze corocznej procedury budżetowej. Wszystkie środki i przydziały kadrowe począwszy od 2028 r. są orientacyjne.

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI		Rok 2034	Rok 2035	Rok 2036	Rok 2037	Rok 2038	Rok 2039–2047
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)		3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)		0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w EPC)							
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)		4	4	4	4	4	4
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	0	0	0
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4		0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4		0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM		7	7	7	7	7	7

3.2.4.2. Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel

Nie dotyczy

3.2.4.3. Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem

OGÓŁEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNĘTRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL		Rok 2034	Rok 2035	Rok 2036	Rok 2037	Rok 2038	Rok 2039– 2047
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)							
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)		3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)		0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w EPC)							
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)		4	4	4	4	4	4
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	0	0	0
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0

01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	7	7	7	7	7	7

Z uwagi na ogólną napiętą sytuację w ramach działu 4, zarówno pod względem personelu, jak i poziomu środków, potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte przez personel dyirekcji generalnej już przydzielony na zarządzanie tym działaniem lub przesunięty w ramach dyirekcji generalnej lub innych służb Komisji.

Personel niezbędny do wdrożenia wniosku (w EPC):

	Personel już pracujący w służbach Komisji	Personel dodatkowy*		
		Finansowany z działu 4 lub ze środków „Badania naukowe”	Finansowany z linii BA	Finansowany z opłat
Stanowiska w planie zatrudnienia	3		Nie dotyczy	
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	4			

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Personel ten: zapewnia ogólną spójność działania i udziela niezbędnego wsparcia wyznaczonej ESK; zapewnia koordynację między państwami członkowskimi a zespołem ekspertów; zapewnia nadzór nad zespołem ekspertów i jego koordynację; zapewnia nadzór nad konkursami w państwach członkowskich; koordynuje konkursy w państwach trzecich.
Personel zewnętrzny	opracowuje w ścisłej współpracy z zespołem ekspertów wytyczne mające pomóc w procedurze wyboru i procedurze monitorowania, w tym w odniesieniu do wymiaru europejskiego; zapewnia zespołowi ekspertów pomoc techniczną; publikuje na swojej stronie internetowej wszelkie sprawozdania zespołu ekspertów; podaje do wiadomości publicznej wszelkie stosowne informacje oraz przyczynia się do nagłaśniania niniejszego działania na szczeblu europejskim i międzynarodowym;

	wspiera wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między byłymi, obecnymi i przyszłymi miastami, którym przyznano tytuł, oraz miastami kandydującymi, a także promuje szerokie rozpowszechnianie sprawozdań z oceny danych miast i wyciągniętych wniosków; zapewnia miastom wsparcie w przygotowywaniu wniosków, wdrażaniu ich programów i korzystaniu z ich doświadczeń związanych z ESK, m.in. we włączaniu ich do długoterminowego planowania przestrzeni miejskiej i planowania politycznego, niezależnie od tego, czy miasta otrzymały tytuł, czy nie; opracowuje ukierunkowane działania komunikacyjne w celu zwiększenia widoczności i zasięgu działania ESK w Europie i poza nią; przekazuje informacje na temat istniejących funduszy europejskich na potrzeby opracowywania projektów przez miasta, w tym mentoringu i szkoleń.
--	---

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

Nie dotyczy

3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa jest spójny/spójna z wnioskiem dotyczącym WRF na lata 2028–2034.

3.2.7. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Ogółem
Określić organ współfinansujący					
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem					

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- ☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
- ☐ wpływ na zasoby własne
- ☐ wpływ na dochody inne
- ☐ Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ³⁸			
		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
Artykuł					

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Nie dotyczy

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

Nie dotyczy

³⁸

W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

4. WYMIAR CYFROWY

4.1. Wymogi cyfrowe

Wymóg 1 (R1):

Zgodnie z art. 16 ust. 2 lit. a) „[...] podaje do wiadomości publicznej wszelkie stosowne informacje oraz przyczynia się do nagłaśniania niniejszego działania na szczeblu europejskim i międzynarodowym”. Podmiotami, na które ten wymóg wpływa lub których ten wymóg dotyczy, są Komisja Europejska, organy krajowe i beneficjenci. Proces wysokiego szczebla, którego dotyczy ten wymóg, to „rozpowszechnianie”.

4.2. Dane

Przedstawione dane są związane z informacjami, aktualnościami i wynikami dotyczącymi działania ESK oraz pochodzą ze sprawozdań publicznych lub formularzy wniosków składanych przez miasta.

4.3. Rozwiązania cyfrowe

Przewidzianym rozwiązaniem cyfrowym jest platforma do rozpowszechniania, zgodnie z art. 16 wniosku. Główne funkcje platformy obejmują rozpowszechnianie informacji, aktualności i wyników dotyczących działania. Organami zarządzającymi będą Komisja Europejska i ewentualny organ wdrażający program.

Zapewniona zostanie dostępność, a możliwość ponownego wykorzystania zostanie rozważona zgodnie z normami Komisji. W stosownych przypadkach platforma będzie wykorzystywać sztuczną inteligencję, zgodnie z zasadą ostrożności.

W przypadkach korzystania ze sztucznej inteligencji Komisja Europejska zapewni zgodność z aktem w sprawie sztucznej inteligencji.

Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 Komisja Europejska zapewnia bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszego rozporządzenia.

4.4. Ocena interoperacyjności

Nie dotyczy

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Nie dotyczy